

સાયબર સેફ્ટી નવસારી

નવસારી પોલીસ દ્વારા એક સાયબર કાઇમ જાગૃતિ અભિયાન

નવસારી જીવામાં નોંધાયેલ સાઇબર કાઈમ

ક્રીયાદો (Complaints)

નાણાકીય નુકસાન (Financial Loss)

8-10

રોજની સરેરાશ સાયબર કાઈમની ક્રીયાદ

250-300

દર મહિને આવતી ક્રીયાદ

₹1 Cr+

દર મહિને સાઇબર કાઈમમાં ગુમાવાતા
અંદાજે ₹૧ કરોડ થી ₹૧.૫ કરોડ

સાયબર કાઈમ એટલે શું?

સાયબર કાઈમ એટલે કમ્પ્યુટર, મોબાઇલ કે ઇન્ટરનેટના માધ્યમથી થતી કોઈપણ ગુનાહિત પ્રવૃત્તિ.

ઓનલાઈન કાઈનાન્સયલ ફોડ

ડિજિટલ અરેસ્ટ

ફેક આઇડેન્ટિટી બનાવવી

સાયબર બુલિંગ

પર્સનલ ડેટાની ચોરી

હેકિંગ

સાયબર કાઇમ થવા પાછળનું કારણ

ગુનેગારો ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરી આપણી ત્રણ મુખ્ય ભાવનાઓનો ગેરલાભ ઉઠાવે છે:

લાલચ (Greed)

વધુ પૈસા કમાવવાની કે સસ્તામાં
વસ્તુ મેળવવાની દીઢ્હા.

ઉદાહરણ: ફાયનાન્સિયલ ફોડ

દર (Fear)

પોલીસ, સરકારી કાર્યવાહી કે
સામાજિક બદનામીનો ભય.

ઉદાહરણ: ડિજિટલ એરેસ્ટ

છેતરપિંડી (Deception)

વિશ્વાસ કેળવીને કે ખોટી ઓળખ
આપીને છેતરવું.

ઉદાહરણ: ફિશિંગ

લાલચ: ફાયનાન્સિયલ ફોડ

- શેરમાર્ક૆ટ/કીપો ઇન્વેસ્ટમેન્ટ ફોડ
- ટેલીગ્રામ ટાસ્ક ફોડ
- જોબ ફોડ
- લોન ફોડ
- લોટરી/ઇનામ ફોડ
- ઓનલાઈન શોપિંગ ફોડ
- ઇન્કમટેક્સ રિફંડ ફોડ

અસાધારણ ઊંચા વળતર/નફાની ખાતરી આપ્તી કોઈપણ યોજના પર વિશ્વાસ કરશો નહીં.

કેસ સ્ટડી: શોર માર્ક૆ટ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ ફોડ

ફોડ રીત (Modus Operandi)

સાવચેતી (Precautions)

- રોકાણ કરતા પહેલા SEBI ની સત્તાવાર વેબસાઈટ (investor.sebi.gov.in) પર ચકાસણી કરો.
- કોઈપણ વ્યક્તિ તમને ગ્રુપમાં એડ ના કરી શકે તે માટે WhatsApp ની પ્રાઇવસી સેટિંગ્સ બદલો.

ડૃ: ધમકી અને બ્લેકમેલિંગ દ્વારા થતા ફોડ

ડિજિટલ એરેસ્ટ ફોડ

કુરિયર કંપની અને CBI/પોલીસ અધિકારી બનીને ગેરકાયદેસર પાર્સલ અને મની લોન્ડરિંગના કેસમાં ફસાવવાની ધમકી.

Sextortion (ન્યુડ વિડીયો કોલિંગ ફોડ)

સોશિયલ મીડિયા પર મિત્રતા કેળવી, અશ્વીલ વિડીયો કોલ રેકૉર્ડ કરી બ્લેકમેલ કરવું.

ઈન્સ્ટન્ટ લોન એપ્લિકેશન ફોડ

લોન આપી, કોન્ટેક્ટ લિસ્ટ અને ફોટા ચોરી, પૈસા પાછા આપવા માટે ધમકાવવું અને મોર્ફ કરેલા ફોટા વાયરલ કરવાની ધમકી આપવી.

ઇલેક્ટ્રીસીટી બીલ ફોડ

વીજળી કનેક્શન કાપી નાખવાની ધમકી આપી તાત્કાલિક પેમેન્ટ કરાવવું.

કેસ સ્ટડી: ડિજિટલ એરેસ્ટ ફોડ

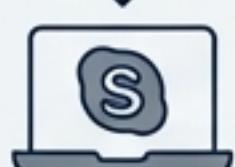
ફોડ રીત (Modus Operandi)

FEDEX/કુરિયર કંપની માંથી ફોન આવે છે કે તમારા નામે એક પાર્સલ આવ્યું છે જેમાં ગેરકાયદેસર વસ્તુઓ છે.

ફોન નકલી NCB/CBI/પોલીસ અધિકારીને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવે છે.

તપાસ માટે SKYPE જેવી એપ ડાઉનલોડ કરાવી વિડીયો કોલ પર લેવામાં આવે છે.

બનાવટી ડોક્યુમેન્ટ્સ બતાવી, તમારા બેંક ખાતા મની લોન્ડરિંગમાં વપરાયા છે તેમ કહી ડરાવવામાં આવે છે.

તમે 'ડિજિટલ એરેસ્ટ' હેઠળ છો અને ઘરની બહાર નીકળી શકતા નથી તેમ કહેવામાં આવે છે.

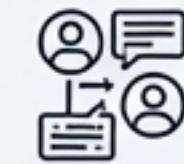
તપાસ માટે તમારા ખાતાના પૈસા સરકારી/RBI ના ખાતામાં જમા કરાવવાનું કહી પૈસા ટ્રાન્સફર કરાવી લે છે.

સાવચેતી (Precautions)

- કોઈપણ સરકારી એજન્સી આ રીતે ફોન પર તપાસ કરતી નથી. 'ડિજિટલ એરેસ્ટ' જેવી કોઈ કાયદાકીય જોગવાઈ નથી.
- કોઈપણ અજાણી એપ ડાઉનલોડ કરશો નહીં.
- ગલરાયા વિના સ્થાનિક પોલીસનો સંપર્ક કરો.

છેતરપિંડી: વિશ્વાસનો ગેરલાભ ઉદાવીને થતા ફોડ

- **Phishing (ફિશિંગ):** અજાણી લિંક, નકલી ઈમેલ (ઇન્કમટેક્સ રિઝન્ડ), કે નકલી મેસેજ (RTO ચલણ) દ્વારા તમારી અંગત માહિતી (પાન, આધાર, પાસવર્ડ, OTP) ચોરવી.
- **KYC ફોડ :** બેંક કર્મચારી બનીને KYC અપડેટ કરવાના બહાને રિમોડ એક્સેસ એપ ડાઉનલોડ કરાવી ખાતામાંથી પૈસા ઉપાડી લેવા.
- **કસ્ટમર કેર ફોડ :** સર્ચ એન્જિન પર ખોટા કસ્ટમર કેર નંબર મૂકી, મદદના બહાને તમારી વિગતો મેળવી છેતરપિંડી કરવી.
- **સોશિયલ મીડિયા ફોડ :** મિત્ર/સંબંધીનું ફેફ એકાઉન્ટ બનાવી પૈસાની જરૂર હોવાનું કહી નાણાં પડાવવા.
- **મેલ્ટ્રિમોનિયલ ફોડ :** લગ્નની લાલચ આપી, વિશ્વાસ કેળવી, લેટ મોકલવાના બહાને કસ્ટમ ડયુટીના નામે પૈસા પડાવવા.

સાવધાન: .APK ફાઈલ ફોડ

આ ફાઈલ ઈન્સ્ટોલ કરવાથી સ્કેમરને તમારા ફોનનો સંપૂર્ણ કંટ્રોલ મળી જાય છે.

બચવાના ઉપાયો (Prevention)

કોઈપણ અજાણી .APK ફાઈલ ડાઉનલોડ કે ઈન્સ્ટોલ કરશો નહીં, ભલે તે કોઈ ઓળખીતા વ્યક્તિ દ્વારા મોકલવામાં આવી હોય.

તમારા મોબાઇલમાં પ્લે સ્ટોરમાંથી M-Kavach 2 એપ ઈન્સ્ટોલ કરો.

જો APK ઈન્સ્ટોલ થઈ જાય તો?

- તરત ફોનને ફલાઈટ મોડ પર મૂકો અને સીમ કાર્ડ કાઢો.
- સુરક્ષિત ફોનમાં સીમ કાર્ડ નાખીને તમામ બેંકિંગ અને અન્ય મહત્વપૂર્ણ પાસવર્ડ બદલો.
- તમારી બેંકને જાણ કરો અને તાત્કાલિક ૧૯૩૦ પર કોલ કરો.

તમारी डिजिटल सुरक्षा माटेना उपायो

મજબૂત અને અલગ પાસવર્ડ
દરેક એકાઉન્ટ માટે અલગ અને અધરો
પાસવર્ડ રાખો.

સોફ્ટવેર અપડેટ
તમારો ફોન અને એપ્સ હંમેશા અપડેટ
રાખો.

ટુ-ફેક્ટર ઓથેન્ટિકેશન (2FA)
શક્ય હોય ત્યાં 2FA ચાલુ કરો.

સોશિયલ મીડિયા પ્રાઇવસી
તમારી પ્રોફાઈલ લોક અને પ્રાઇવેટ રાખો.
અજાણી ફેન્સ રિકવેસ્ટ સ્વીકારશો નહીં.

પબ્લિક Wi-Fi થી સાવચેતી
પબ્લિક Wi-Fi પર બેંકિંગ કે અંગત કામ
કરવાનું ટાળો.

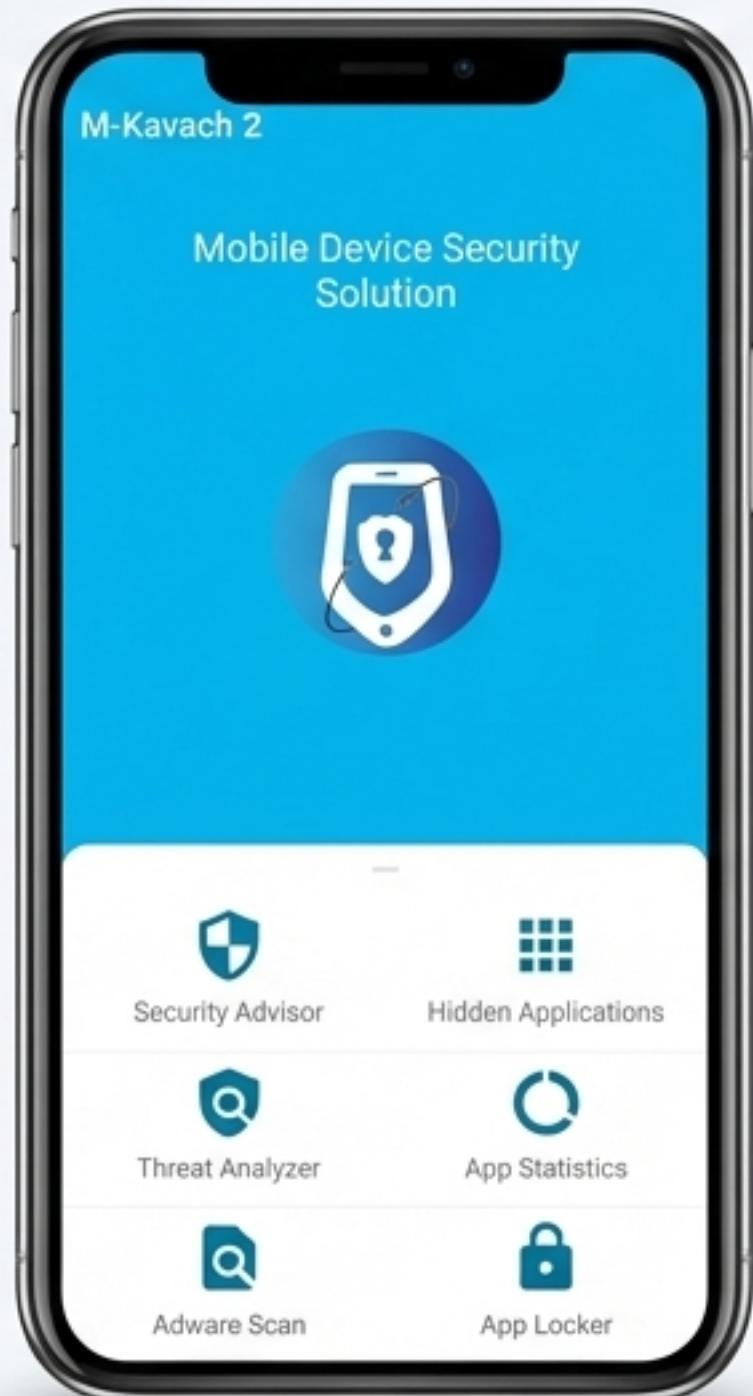

અજાણી લિંક/QR કોડ ટાળો
કોઈપણ શંકાસ્પદ લિંક પર કિલિક કરશો
નહીં કે અજાણ્યા QR કોડ સ્કેન કરશો નહીં.

તમારું સુરક્ષા કવચ: M-Kavach 2 એપ

CERT-In (ભારતની સાયબર સુરક્ષા એજન્સી) દ્વારા વિકસિત, તમારા મોબાઈલ માટે એક મફત સુરક્ષા સોલ્યુશન.

Threat Analyzer: ફોનમાં રહેલા સંભવિત જોખમોને ઓળખે છે.

Security Advisor: સુરક્ષા સંબંધિત સલાહ આપે છે.

Adware Scanner: જાહેરાત આધારિત નુકસાનકારક સોફ્ટવેરને શોધે છે.

App Locker: મહત્વપૂર્ણ એપ્સ માટે વધારાનો સુરક્ષા સ્તર પૂરો પાડે છે.

Hidden Applications: છુપાયેલી એપ્સને શોધી કાઢે છે.

આજે જ પ્લે સ્ટોર પરથી ડાઉનલોડ કરો.

સોશિયલ મીડિયા પર ગુનો અને સજા

**નકલી (FAKE) પ્રોફાઇલ
બનાવવી (IT Act કલમ 66C)**
બીજાની ઓળખનો ઉપયોગ કરી
નકલી પ્રોફાઇલ બનાવવી.
સજા: ૩ વર્ષ સુધીની જેલ.

**કોઈની અંગત તસવીરો
ફેલાવવી (IT Act કલમ 66E)**
કોઈની મંજૂરી વગર તેના અંગત
ફોટા કે વીડિયો ફેલાવવા.
સજા: ૩ વર્ષ સુધીની જેલ.

**અશ્લીલ સામગ્રી પ્રસિદ્ધ કરવી
(IT Act કલમ 67)**
ઇન્ટરનેટ પર અશ્લીલ સામગ્રી
મોકલવી કે શેર કરવી.
સજા: ૩ વર્ષ સુધીની જેલ.

**ચાઈલ્ડ પોર્નોગ્રાફી
(IT Act કલમ 67B)**
બાળકો સંબંધિત અશ્લીલ સામગ્રી
બનાવવી, શેર કરવી કે જોવી.
સજા: ૫ વર્ષ સુધીની જેલ.

જો તમે સાયબર ફોડનો રિકાર બનો તો ચું કરશો?

1 The Golden Hour is Critical

ગભરાશો નહીં, પણ તરત જ પગલાં લો. છેતરપિંડી પછીનો પ્રથમ કલાક પૈસા પાછા મેળવવા માટે સૌથી મહત્વપૂર્ણ છે.

2 Report Immediately

- તાત્કાલિક કોલ કરો: **1C30**
(નેથાલ સાયબર કાઈમ હેલ્પલાઇન)
- ઓનલાઇન ફરિયાદ નોંધાવો:
www.cybercrime.gov.in

3 Inform Your Bank

તમારી બેંકનો સંપર્ક કરી
તાત્કાલિક તમારું ખાતું/કાર્ડ
બ્લોક કરાવો.

4 Preserve Evidence

ફોડ સંબંધિત તમામ મેસેજ,
સ્ક્રીનશોટ, ટ્રાન્ઝેક્શનની વિગતો
અને ફોન નંબર સાચવી રાખો.

**સાવયેત રહો, સુરક્ષિત રહો –
સાઇબર ફોડ સામે જાગૃત રહો!**

હેલ્પલાઇન (Helpline): 1930

પોર્ટલ (Portal): www.cybercrime.gov.in

એક સુરક્ષિત ડિજિટલ ભવિષ્ય માટે નવસારી પોલીસ તમારી સાથે છે.

